

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

โลกปัจจุบัน และอนาคตเป็นโลกแห่งการเรียนรู้ มีการเชื่อมโยงโลกให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันด้วยวิทยาการและความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีสารสนเทศ ความสำคัญของการพัฒนาประเทศและการแข่งขันระหว่างนานาประเทศ จึงมิได้ขึ้นอยู่กับระบบทุน เครื่องจักร ทรัพยากรธรรมชาติ หรือแรงงานชั้นกรรมาชีพอีกต่อไป แต่จะขึ้นอยู่กับ "ศักยภาพและคุณภาพของคน" เป็นสำคัญ โลกในอนาคตจึงเน้นคนเป็นศูนย์กลางของการพัฒนา การพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมจึงมีส่วนสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน เพราะคนเป็นปัจจัยเบื้องต้น และเป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนา

การที่จะพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพและมีคุณภาพได้นั้น การศึกษามีบทบาทสำคัญ เนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการสำคัญ ที่จะช่วยให้คนเราได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้าน ดังพระบรมราโชวาทของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในรัชกาลปัจจุบัน ความตอนหนึ่งว่า "การศึกษาเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ ทัศนคติ ค่านิยม คุณธรรมของบุคคลให้เป็นพลเมืองดี มีคุณภาพและประสิทธิภาพ การพัฒนาประเทศก็ย่อมทำได้ สะดวกราบรื่นได้ผลแน่นอนและรวดเร็ว" (อ้างถึงใน สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2540 : บทนำ) และการศึกษาเป็นกระบวนการพัฒนาความเจริญของงามของมนุษย์ ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้มนุษย์มีความเจริญ คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น และสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, 2535 : 1) ใน การพัฒนาประเทศนั้นสิ่งแรกที่จะต้องกระทำก็คือ การให้การศึกษแก่ประชาชนเป็นสำคัญ โดยพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ เป็นทรัพยากรที่มีคุณภาพที่ดีของสังคม เมื่อสังคมมีคุณภาพแล้ว ความเจริญทางด้านเศรษฐกิจ การเมืองก็จะตามมา การศึกษาจึงมีความสำคัญยิ่ง ในการพัฒนาคน ซึ่งเป็นทรัพยากรที่สำคัญที่สุดของประเทศ (กรมวิชาการ, 2543 : 1) แต่ ระบบการศึกษาในปัจจุบันไม่อาจสร้างคุณภาพของประชากรได้เท่าที่คาดหวัง กล่าวคือ ยังไม่สามารถสร้างความรู้ ความคิด คุณลักษณะของผู้เรียนตามที่หลักสูตรกำหนดในหลายประเด็น และยังไม่ได้สร้างคุณภาพให้ผู้เรียนได้ตามที่สังคมคาดหวัง จากการติดตามประเมินคุณภาพ การจัดการศึกษา ทั้งระหว่างดำเนินการและผลการประเมินในภาพรวมทั้งในระดับบุคคล ระดับ ภูมิภาคและระดับประเทศ พบว่า ความรู้ความสามารถของนักเรียนบางเรื่องยังเป็นปัญหาอยู่ มาก กล่าวได้ว่า ผลการศึกษาของนักเรียนในระดับต่าง ๆ เป็นที่พอใจเพียงระดับหนึ่งเท่านั้น ยังมีปัญหาหลายประการที่ต้องมีการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้สามารถรองรับความเจริญก้าวหน้า

ในยุคโลกาภิวัตน์ได้ ประกอบกับนักการศึกษา องค์กรภาครัฐและเอกชนเป็นจำนวนมากได้มีการประชุมสัมมนาถึงปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมมากมาย และชี้ให้เห็นว่าส่วนหนึ่งเป็นผลกระทบมาจากการจัดการศึกษาที่ยังไม่เหมาะสม ไม่สอดคล้องกับสภาพเศรษฐกิจและสังคม (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 207)

ด้วยเหตุผลและความจำเป็นดังกล่าว กระทรวงศึกษาธิการจึงจำเป็นต้องปรับปรุงเปลี่ยนแปลงและมีการทบทวนระบบการศึกษาใหม่ โดยให้มีการปฏิรูปการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาจังหวัดอุบลราชธานี. 2540 : 22) โดยกำหนดจุดมุ่งหมายของการปฏิรูปด้วยการเปลี่ยนแปลงแนวคิด ให้คนนำเศรษฐกิจ และเน้นคนเป็นศูนย์กลาง โดยมีจุดมุ่งหมายหลักของการปฏิรูปการศึกษาว่า จะต้องสร้างบุคคลให้เกิดการเรียนรู้ องค์กรแห่งการเรียนรู้ และสังคมแห่งการเรียนรู้ให้เกิดขึ้น โดยให้ผู้ที่ผ่านการศึกษแต่ละคนจะต้องมีความสามารถ และมีคุณลักษณะพื้นฐานที่สำคัญ เป็นผู้มีความสุขภาพพลานามัยที่ดีทั้งด้านร่างกายและจิตใจ เป็นผู้ที่มีความสามารถในการคิด เป็นผู้ใฝ่รู้และสามารถแสวงหาความรู้ เป็นผู้ที่มีความสามารถในทางวิชาการและวิชาชีพ เป็นผู้ที่มีความรับผิดชอบ ซื่อสัตย์ไม่เห็นแก่ตัว เสียสละและอดทน สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข การปฏิรูปการศึกษามีแนวทางดำเนินงานใน 4 ด้าน คือ การปฏิรูปโรงเรียนและสถานศึกษา ปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอน และการปฏิรูประบบการบริหารการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2540 : 213)

จากนโยบายการปฏิรูปการศึกษาทั้ง 4 ด้านนั้น การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษาควรดำเนินการเป็นอันดับแรก โดยดำเนินการปฏิรูประบบการผลิต การสรรหา และการพัฒนาให้ครูทุกคนได้เพิ่มพูนความรู้ และพัฒนาทักษะในรูปแบบต่าง ๆ เพราะความสามารถของครูเป็นตัวแปรสำคัญที่จะพัฒนาคุณภาพของนักเรียนได้โดยตรง (สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. 2542 : 58) ครูจึงเป็นบุคลากรซึ่งทำหน้าที่หลักทางด้าน การเรียนการสอน และการส่งเสริมการเรียนรู้ของผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ ในสถานศึกษาทั้งของรัฐ และเอกชน (กรมสามัญศึกษา. 2542 : 6) ครูจึงมีบทบาทและความสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้ให้การศึกษาของชาติ ครูจึงเปรียบเสมือนเป็นผู้ที่กำหนดอนาคตของคนในชาติ (รุ่ง แก้วแดง. 2543 : 134)

ในแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ.2540 - 2544) ได้กำหนด ยุทธศาสตร์และแนวทางการพัฒนาคนและระบบเป็นคู่ขนานกันไป นั่นคือ การพัฒนาคนให้เต็มศักยภาพให้สามารถเป็นผู้ที่มีปัญญาทางเศรษฐกิจ สังคม การเมือง สิ่งแวดล้อม และในขณะเดียวกันก็สร้างระบบการเมือง สังคม เศรษฐกิจให้เอื้อต่อคนด้วย (ธรรมรักษ์ การพิทักษ์. 2540 : 7) โดยให้ครูได้มีการพัฒนาตนเองอยู่เสมอ แสวงหาความรู้จากแหล่งต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง ให้ความร่วมมือ และทันสมัยต่อข่าวสารข้อมูล หมั่นพัฒนาวิสัยทัศน์ด้วยการไปศึกษาดูงาน เข้าร่วมกิจกรรมภายในระบบราชการหรือนอกระบบราชการ (ธรรมบุญ วิสัยจร. 2539 : 18) ทั้งนี้เพราะครูเป็นบุคลากรที่สำคัญต่อกระบวนการพัฒนาคุณภาพของเด็กและเยาวชนไทย เป็นผู้จัด

กิจกรรมให้นักเรียนมีพื้นฐานที่แข็งแรง มั่นคง สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เพียงพอต่อการดำรงชีวิตที่ดีอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ดี มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างต่อเนื่อง ครูทุกคนควรต้องร่วมแรงร่วมใจดำเนินงานอย่างจริงจัง ตั้งใจ ปฏิบัติหน้าที่ที่รับผิดชอบอย่างเต็มความสามารถ ใช้ความคิดสร้างสรรค์ในการพัฒนางาน ให้เกิด ประโยชน์แก่เด็กอย่างแท้จริง และพร้อมที่จะเรียนรู้จากสิ่งใหม่ ๆ ที่จะเกิดขึ้น (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2543 : 16) จะเห็นได้ว่าการจะพัฒนาคุณภาพการศึกษา ให้ดียิ่งขึ้นนั้น จะต้องอาศัยบุคลากรทางการศึกษาที่มีคุณภาพ และมีการพัฒนาคุณภาพของครู ให้เข้าสู่ครูมืออาชีพ ซึ่งในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 มาตรา 81 ได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาวิชาชีพครู (พรศักดิ์ เพชรแดง, 2540 : 17) เนื่องจากในปัจจุบันสถานภาพวิชาชีพครูตกต่ำ คนเก่ง คนดีไม่เลือกเรียนวิชาชีพครู ครูประจำการมีแนวโน้ม ด้อยค่าลง ความสามารถทางวิชาการและการถ่ายทอดความรู้ลดต่ำลง เนื่องจากครูขาดโอกาส ในการพัฒนาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ครูมีเจตคติที่ไม่ดีต่อวิชาชีพครู เพราะรายได้ของครูต่ำ แต่ภาระงานมีมากเมื่อเทียบกับวิชาชีพอื่น ๆ (กรมวิชาการ, 2543 : 7) ครูจึงจำเป็นต้องมีการ พัฒนาวิชาชีพครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูง มีการพัฒนาความรู้ความสามารถให้เป็นที่ยอมรับ และ ยกย่องในสังคม ดังเช่น ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มาตราที่ 53 ได้ กำหนดให้ครู ผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ทั้งของรัฐและเอกชนต้องมี ใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (กรมสามัญศึกษา, 2542 : 25) นั้นหมายความว่าต่อไปนี้ครูผู้สอน จะต้องผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนด จึงจะสามารถรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพได้ โดยกำหนด ให้ครูผู้สอน จะต้องมีความประพฤติกรรมตามจรรยาบรรณครู พ.ศ. 2539 ดังนั้นจรรยาบรรณครู จึงมีลักษณะเหมือนสิ่งขรรคมที่กำหนด และควบคุมความประพฤติ การปฏิบัติตนของครู ซึ่งจะส่งผล ต่อพัฒนาการของศิษย์ทั้งโดยตรงและโดยอ้อม ดังนั้นคณะกรรมการอำนวยการคุรุสภา จึงได้วาง ระเบียบจรรยาบรรณครู เพื่อเป็นหลักปฏิบัติในการประกอบวิชาชีพครู (สำนักงานเลขาธิการ คุรุสภา 2544 : 6) เพราะถ้า ครูนอกจากจะมีความรู้ความสามารถในวิชาชีพแล้ว ยังต้องมี คุณภาพชีวิตทางในวิชาชีพครู มีความรัก มีความหวังดี มีน้ำใจ มีความเมตตากรุณา เป็นที่พึ่ง และ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อศิษย์ ตลอดจนได้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ

กระทรวงศึกษาธิการจึงได้กำหนดให้มีเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู เพื่อให้ยึดถือเป็น แนวทางในการปฏิบัติงานและ ปฏิบัติงานในหน้าที่ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับความเป็นครู โดยมีเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู จำนวน 12 มาตรฐาน ดังนี้ (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา, 2544 : 28-29)

- มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 2 จัดสนใจเรื่องปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ
- มาตรฐานที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติให้เกิดผลจริง

- มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- มาตรฐานที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- มาตรฐานที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- มาตรฐานที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์

การพัฒนาครูให้มีคุณภาพ ตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง และกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาครูให้มีคุณภาพสามารถเข้าสู่ครูมืออาชีพได้ (กรมสามัญศึกษา. 2540 : 69) นอกจากนี้ยังมีการกำหนดจุดมุ่งหมายในการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา ให้มีศักยภาพสูงสุดในการพัฒนาการจัดการเรียนการสอน มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลในการแสวงหาเทคนิควิธีการ ทักษะ กระบวนการ มีคุณธรรมจริยธรรม พัฒนานวัตกรรมเทคโนโลยีให้มีความก้าวหน้าทางด้านข้อมูล และเทคโนโลยี ซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการศึกษา อันจะนำไปสู่ความก้าวหน้าทางวิชาชีพที่มีมาตรฐานทัดเทียมกับสังคมโลกต่อไป (กรมสามัญศึกษา. 2539 : 207)

จากหลักการและเหตุผลที่กล่าวมาเป็นลำดับข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องนำข้อมูลที่ได้ไปใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาคุณภาพการจัดการเรียนการสอนของครู ให้สามารถเข้าสู่เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพ จนเป็นที่ยอมรับในฐานะ "ครูมืออาชีพ" และให้ครูสามารถพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามความคิดเห็นของครูผู้สอน และผู้บริหารโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานไว้ดังนี้

1. ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียน ประถมศึกษา แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีอายุต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน
4. ครูผู้สอนและผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็น เกี่ยวกับสภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา แตกต่างกัน

ความสำคัญของการวิจัย

ผลการวิจัยในครั้งนี้ จะมีประโยชน์ในด้านต่าง ๆ ดังนี้

1. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน เพื่อใช้ในการวางแผนกำกับ ติดตาม นิเทศ และบริหารข้าราชการครูภายในโรงเรียนที่รับผิดชอบ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
2. ใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับหน่วยงานที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการจัดการศึกษา ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ เพื่อใช้ในการเร่งรัด พัฒนาคุณภาพครู ให้มีมาตรฐานด้านวิชาชีพครูที่ใกล้เคียงกัน และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. เป็นข้อเสนอแนะให้แก่โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดบุรีรัมย์ ในการวางแผนปรับปรุง แก้ไขการปฏิบัติงานของครูให้เข้าสู่เกณฑ์มาตรฐาน วิชาชีพครู ตามที่กระทรวงศึกษาธิการกำหนด

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่
 - 1.1.1 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปี การศึกษา 2544 จำนวน 10,244 คน

1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 1,082 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้จากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสัดส่วนของ เทรซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan) (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2540 : 303) ได้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1.2.1 ครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 375 คน

1.2.2 ผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ประจำปีการศึกษา 2544 จำนวน 285 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

2.1.1 สถานภาพตำแหน่ง

2.1.1.1 ครูผู้สอน

2.1.1.2 ผู้บริหารโรงเรียน

2.1.2 เพศ

2.1.2.1 ชาย

2.1.2.2 หญิง

2.1.3 อายุ

2.1.3.1 น้อยกว่า 30 ปี

2.1.3.2 30 - 40 ปี

2.1.3.3 41 - 50 ปี

2.1.3.4 51 - 60 ปี

2.1.4 ประสบการณ์ในการทำงาน

2.1.4.1 น้อยกว่า 10 ปี

2.1.4.2 10 - 20 ปี

2.1.4.3 มากกว่า 20 ปี

2.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่

สภาพการปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์ ตามกรอบแนวคิด 12 ด้าน คือ

ด้านที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูอยู่เสมอ

ด้านที่ 2 ตัดสินใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดกับผู้เรียน

ด้านที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ

ด้านที่ 4 พัฒนาแผนการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง

- ด้านที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ
- ด้านที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน
- ด้านที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ
- ด้านที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน
- ด้านที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์
- ด้านที่ 10 ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน
- ด้านที่ 11 แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา
- ด้านที่ 12 สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกลักษณะการณ์

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาการปฏิบัติงาน หมายถึง การปฏิบัติงานตามเกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู
2. ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ทำหน้าที่ปฏิบัติการสอนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดบุรีรัมย์
3. ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ข้าราชการครูผู้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสถานศึกษาและผู้ช่วยหัวหน้าสถานศึกษา ได้แก่ ครูใหญ่ ผู้ช่วยครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน หรือผู้ทำหน้าที่รักษาการในตำแหน่งหัวหน้าสถานศึกษา
4. อายุ หมายถึง อายุของผู้ตอบแบบสอบถาม แบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ
 - 4.1 น้อยกว่า 30 ปี
 - 4.2 31 - 40 ปี
 - 4.3 41 - 50 ปี
 - 4.4 51 - 60 ปี
5. ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาการปฏิบัติหน้าที่ตั้งแต่เริ่มบรรจุเป็นข้าราชการครู จนถึง การดำรงตำแหน่งในปัจจุบัน แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ
 - 5.1 น้อยกว่า 10 ปี
 - 5.2 10 - 20 ปี
 - 5.3 มากกว่า 20 ปี
6. เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู หมายถึง เกณฑ์มาตรฐานวิชาชีพครู ของสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา พ.ศ. 2537 จำนวน 12 มาตรฐาน (สำนักงานเลขาธิการคุรุสภา. 2544 : 28-29) มีข้อกำหนดทั้ง 12 มาตรฐาน ดังนี้
 - 6.1 มาตรฐานที่ 1 ปฏิบัติกิจกรรมทางวิชาการเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครู กุญแจดอก หมายถึง การศึกษาค้นคว้าเพื่อพัฒนาตนเอง การเผยแพร่ผลงานทางวิชาการ และ

การเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการที่องค์กรหรือหน่วยงานหรือสมาคมจัดขึ้น เช่น การประชุม การอบรม การสัมมนาและการประชุมเชิงปฏิบัติการ เป็นต้น ทั้งนี้ต้องมีผลงานหรือรายงานที่ปรากฏชัด

6.2 มาตรฐานที่ 2 ตัดล้นใจปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ โดยคำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับผู้เรียน หมายถึง การเลือกอย่างชาญฉลาดด้วยความรัก และหวังดีต่อผู้เรียน ดังนั้นในการเลือกกิจกรรมการเรียนการสอน และกิจกรรมอื่น ๆ ครูต้องคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดแก่ผู้เรียนเป็นหลัก

6.3 มาตรฐานที่ 3 มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เต็มตามศักยภาพ หมายถึง การใช้ศักยภาพกายภาพอย่างเต็มความสามารถของครู ที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ให้มากที่สุด ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการ โดยวิเคราะห์ วิจัยปัญหา ความต้องการที่แท้จริงของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนที่จะให้ได้ผลดีกว่าเดิม รวมทั้งการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่าง ๆ ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละคนอย่างเป็นระบบ

6.4 มาตรฐานที่ 4 พัฒนาระบบการสอนให้สามารถปฏิบัติได้เกิดผลจริง หมายถึง การเลือกใช้ ปรับปรุง หรือสร้างแผนการสอน มั่นกึ่งการสอน หรือเตรียมการสอนในลักษณะอื่น ๆ ที่สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ของการเรียนรู้

6.5 มาตรฐานที่ 5 พัฒนาสื่อการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพอยู่เสมอ หมายถึง การประดิษฐ์คิดค้น ผลิตเลือกใช้ ปรับปรุงเครื่องมืออุปกรณ์เอกสารสิ่งพิมพ์ เทคนิควิธีการต่าง ๆ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุจุดประสงค์การเรียนรู้

6.6 มาตรฐานที่ 6 จัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นผลถาวรที่เกิดแก่ผู้เรียน หมายถึง การจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนประสบผลสำเร็จในการแสวงหาความรู้ ตามสภาพความแตกต่างของบุคคล ด้วยการปฏิบัติจริง และสรุปความรู้ทั้งหลายได้ด้วยตนเอง ก่อให้เกิดค่านิยมและนิสัยในการปฏิบัติจนเป็นบุคลิกภาพถาวรติดตัวผู้เรียนตลอดไป

6.7 มาตรฐานที่ 7 รายงานผลการพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนได้อย่างมีระบบ หมายถึง การรายงานผลพัฒนาผู้เรียนที่เกิดจากการปฏิบัติการเรียนการสอนให้ครอบคลุมสาเหตุ ปัจจัย และการดำเนินงานที่เกี่ยวข้อง โดยครูนำเสนอรายงานการปฏิบัติอย่างเป็นระบบ

6.8 มาตรฐานที่ 8 ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียน หมายถึง การแสดงออก การประพฤติและปฏิบัติ ในด้านบุคลิกภาพทั่วไป การแต่งกาย กิริยา วาจา และจริยธรรมที่เหมาะสมกับความเป็นครูอย่างสม่ำเสมอ ที่ทำให้ผู้เรียนเลื่อมใส ศรัทธา และถือเป็นแบบอย่าง

6.9 มาตรฐานที่ 9 ร่วมมือกับผู้อื่นในสถานศึกษาอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง การตระหนักถึงความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถให้ความร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ของเพื่อนร่วมงานด้วยความเต็มใจ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา และร่วมรับผลที่เกิดขึ้นจากการกระทำนั้น

6.10 **มาตรฐานที่ 10** ร่วมมือกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ในชุมชน หมายถึง การตระหนักในความสำคัญ รับฟังความคิดเห็น ยอมรับในความรู้ความสามารถของบุคคลอื่น ในชุมชน และร่วมมือปฏิบัติงาน เพื่อพัฒนางานของสถานศึกษา ให้ชุมชนและสถานศึกษามี การยอมรับซึ่งกันและกัน และปฏิบัติงานร่วมกันด้วยความเต็มใจ

6.11 **มาตรฐานที่ 11** แสวงหาและใช้ข้อมูลข่าวสารในการพัฒนา หมายถึง การค้นคว้า สังเกต จัดจำ และรวบรวมข้อมูลข่าวสารตามสถานการณ์ของสังคมทุกด้าน โดยเฉพาะสารสนเทศเกี่ยวกับวิชาชีพครู สามารถวิเคราะห์ วิจัยกรณีอย่างมีเหตุผล และใช้ข้อมูล ประกอบการแก้ปัญหา พัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพัฒนาสังคมได้อย่างเหมาะสม

6.12 **มาตรฐานที่ 12** สร้างโอกาสให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ในทุกสถานการณ์ หมายถึง การสร้างกิจกรรมการเรียนรู้ โดยการนำเอาปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการเรียน และ การจัดกิจกรรมอื่น ๆ ในโรงเรียนมากำหนดเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การพัฒนาของผู้เรียนที่ถาวร เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของครูอีกแบบหนึ่งที่จะนำเอาวิกฤติต่าง ๆ มาเป็น โอกาสในการพัฒนา ครูจำเป็นต้องมองมุมต่าง ๆ ของปัญหา แล้วผันมุมมองของปัญหาไปในทาง การพัฒนา กำหนดเป็นกิจกรรมในการพัฒนาของผู้เรียน ครูจึงต้องเป็นผู้มองมุมบวกใน สถานการณ์ต่าง ๆ ได้ กล่าวที่จะเผชิญปัญหาต่าง ๆ มีสติในการแก้ไขปัญหา มีได้ตอบสนอง ปัญหาต่าง ๆ ด้วยอารมณ์หรือแง่มุมแบบตรงตัว ครูสามารถมองห้มุมมองในทุก ๆ โอกาส มองเห็น แนวทางที่นำสู่ผลก้าวหน้าของผู้เรียน